

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 16. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: Šeststopenjska petit-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daja se popust. — Volja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom valja mesečno 9 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 109.

V Ljubljani v petek, 15. maja 1885.

Tečaj II.

Knez Bismarck o posvečevanju nedelj.

Nemški državni zbor se je v zadnjem zasedanju mnogo pečal s stanjem priprostega delavca. Dolgo vrsto važnih zakonov je sklenil, da bi po svoji moči pomagal bēdi delavskega stanu, odpravil temelje protipostavnemu gibanju med težaki in kolikor možno zaprečil ostudne anarhistične pojave, ki se oglašajo vedno bolj nujno iz delavskih krogov. Sam železni kancelar bil je deloma začetnik predlogom o zboljšanju delavskega stanu in čestokrat poprijel je za besedo in javno izrekel silno potrebo, da se pomaga malemu možu.

Zadnji izmed predlogov, ki so se stavili v ta namen v državnem zboru, bil je predlog o posvečevanju nedelj. Konservativna in klerikalna stranka nasvetovali ste zakon, da se v bodoče nedelja ne sme porabiti kakor delavni dan; ona naj bode odmenjena počitku in novemu zbiranju onemogle delavčeve moči. Zoper ta predlog, oglašil se je knez Bismarck nič manj nego štirikrat. Znano je bilo do zdaj o kancelarju, da je odločen protivnik nedeljskega dela; zbudilo je torej veliko in vztrajno začudenje, ko je knez z mogočno svojo besedo jel pobijati ljudomili predlog in se odločno izrekel za delo v nedeljah.

Vzroki, katere je navajal kancelar v svojem boji zoper posvečevanje nedelj in praznikov, so v glavnih potezah sledeči: Glavno vprašanje je, ali delavec s prosto nedeljo in prostim praznikom kaj pridobi ali ne. Vsak bode gotovo rekel, da ne mara zgubiti 14 procentov svojega letnega zaslužka s tem, da v praznikih roki drži križem. V mnogih slučajih posvečevanje nedelj sploh ni mogoče, na pr. pri plavžih, v pivarnah itd. Tukaj

se ne sme z delom prenehati, kajti potem se uniči trud celega tedna. A tudi tam, kjer bi lahko počivali, nastane vprašanje, ali zamore delavec 14 procentov svojega zaslužka pogrešati? Kdor zasluži na leto 600 mark ali 200 tolarjev, zgubi vsega vkup, ako v praznikih ne dela, kaci 72 mark, torej vsak mesec 6 mark. Kdo bode tirjal od delavca, da žrtvuje to svoto nedelji na ljubo?

Nekateri trdijo, da bi mojstri in tovarnarji morali delavcu toliko doplačati, kolikor zgubi s posvečevanjem nedelj. A pomisliti je treba, da je skoro neverjetno od onih, ki delavce najemljejo. Tudi nastane vprašanje, bode li industrija, ki bi prevzela take žrtve še zamogla konkurirati z družimi deželami. Obrt na pr., katera skupi na leto za 700 000 mark, bi imela zgube 100 000 mark. Ni gotovo, da bi to zamogla prenašati. Ako se industrija oškoduje, kaznuje se s tem nazadnje vender le delavec. Tovarnar mora tovarno zapreti ali pa mnogo delavcev odpustiti. V obeh slučajih je delavec na slabšem. Pač je res, da se delavec v nedeljo odpočije, a mnogo je tudi taci, ki imajo „plave“ ponedeljke. Delo ob nedeljah se lahko prepove, a tega ni mogoče vzkazovati, kako naj delavec praznik prebije. Zdravje je največja dobrota in najdražje blago — a kaj pomaga to delavcu, če mora stradati? Za vse to vlada ne more odgovornosti prevzeti. Enqueti o tem bi se pač ne protivila; treba je delavce poprašati, kako oni sami sodijo o tej stvari. Vlada pa ne more kar brez poizvedanja razrušiti delavcu temelj njegove eksistence, prodati ga lakoti in pomanjkanju, samo da bi mu ne vzela nedeljskega zabavanja!

Desnica državnega zbora bila je po takih besedah kancelarjevih jako osupnjena. Stvar se vsled njegovega nastopa ni dognala in sklenilo se je,

da se zakon preloži in pri drugi priliki zopet v obravnavo spravi.

A ne samo v državnem zboru, tudi drugod se vtis zadnjega Bismarckovega govora še ni polegel. Na jedni strani veselo odobravanje, na drugi, posebno delavski, pa ne laskavo pritrjevanje. Pač je res, da delavec nekaj krajcarjev izgubi, ako počiva v nedeljo, a vender se Bismarckov govor čuje kakor nekaka skrajna proklamacija onega „boja za obstanek“, kakor ga nam novejši prirodopisci slikajo v natori, in zato se ne smemo čuditi, da je zbudil veliko nasprotstvo. Pač kancelar pripozna, da je počitek v nedeljo dober, a zaradi par mark naj se vender dela. Težak naj porabi skrajne sile svoje, da mu ne odpade nekaj izgube, če praznuje v nedeljo, a to je večinoma le navidezno. Dandanes, ko se navadno le od „kosa“ plačuje, se o izgubi skoro ne more govoriti. Mož, ki je imel v tednu jeden dan počitka, poprime se lahko s čilimi močmi v ponedeljek dela. Krepak na telesu in umu napravi do druge nedelje več, nego bi izvršil po neprestanem delu. Človeško telo ni podobno stroju, ki se giblje noč in dan, ako mu le kurimo ali mu dovajamo vode. Telo potrebuje počitka, in jako dvojljivo je, če odvaga mesečnih 6 mark izgubo na telesnem blagostanju. Delavec pač zdrži nekaj let neprestano delo, a starosti ne bode doživel — kar gotovo ni v dobiček industriji in narodnemu premoženju. Slab in medel družinski oče zapusti še mlad celo kopico slabotnih otrok, ki hirajo na duši in na telesu ter dostikrat pripadejo soseski v nadlego. To so važne in neovrgljive posledice skrajne uporabe človeškega telesa. V krajih, kjer se delavčeva moč brezobzirno izsesava, tam opazovalec uže na obrazih in postavah delavcev lahko spozná, kako se jim

Listek.

Instruktor.

(Prosto preložil J. Bedének.)

(Dalje.)

Mimo Darinčinega okna gredé se še enkrat tja gori ozre, kjer mu je ostalo ranjeno srce in z njim pol življenja. Luč je imela, zunaj pa je uže trda tema nastala. Skrivna bolest leži mu na srcu, bolest, katere do sedaj niti poznal nij. Takó ga teži, da bi bil najlože zaječal, kakor ranjena, pojemajoča divjad. Do sedaj krepil ga je ob vsaki priložnosti kolikor toliko še pogum in moška energija, tale trenutek pa je takó slaboten, takó prhljiv, taka obupnost se ga je polastila, da nikoli tega, in neznosna mu je misel: „Nikdar več je ne boš videl!“ Pod oknom obstoji ter misli, ko bi se vender vsaj še enkrat prikazala neskončno mila mu oseba. Misli se mu zamotajo z občutki v kolobar, stal je in stal, pa sam ni vedel zakaj stoji. Prestrašen se po čelu obriše in vpraša, je li še pri zdravi pameti. V tistem trenutku zadene

zoprn glas ob njegovo uho, kojega je porogljivo hrohotanje spremljalo.

„Gospodine, kaj imate še tukaj postopati, ali se vam še niso oči odprle?“

Stanko se predrami in vidi Milana in barona poleg sebe. Menda sta mu sledila.

„Kakor vidite, ravno odhajam!“

„Res? Želeti pa bi bilo, ko bi se vender nekoliko podvžali, ni vam nikake sile pod okni postopati.“

Stanku šine kri v lice. Razburil ga je zasramljivi napad, uže je hotel prav osorno odgovoriti, kar se premisli in le z ramama pomiga.

„Gospod doktor menda žalostnega Togenburga žalega spomina posnema“, pristavi s hrohotom baron.

Zasramovanje iz teh neslanih ust je razburilo kri Stankovo po polnem. Po pravici rečeno, pa je ravno od te strani razžaljenja pričakoval, koje mu je objekt ponudi, nad katerim si izprazni ves svoj žolč in davno pokrito in zadržano jezo ohladi.

„Čuvajte se gospodine nadlajtenant, domislil bi se sicer, da silno radi streljate.“

„Je li to nekako žuganje?“

„Dà, in ob enem svarilo za zavratne pobaline.“

„Gospodine zadostili mi boste, ako ste sicer zadostjenja zmožni“, zarepenči se baron.

„Da sem tega zmožen, bodi vam porok moja doktorska diploma, koje ima pri sebi, in da vam te radosti ne odrečem, bodite prepričani, ker me je jako trdna volja vašim človeški družbi jako nevarnim zabavam peruti prističiti.“

Baron se zgane.

„In jaz“, nadaljuje Milan, „se tudi še nisem odpovedal upanju na par svinčenk z vami, in ako bi se branili, vam rečem, da ste strahopet poličnik!“

„Vaše razžaljenje je jako po ceni, gospod Svetličev, kajti dobro veste, da se z vami ne streljam.“

„Prisilil vas bom k temu“, sikne Milan, „je li vam to zadostuje!“ Predno se je še Stanko zavedel, oplazil ga je Milan z dlanjo po obrazu. Tožen jek, poln bolesti in besnostii, začuje se iz Stankovih ust. Spozabil se je ta trenutek. Z zobmi škripaje pograbi lajtenant čez pas, povzdigne ga kakor mlado mačko visoko nad glavo in treščil ga bode ob trdi, kamenit tlak z vso silo, da se mora razmazati. Vender v poslednjem trenutku

godí; kakor sence lazijo okolo, živi stroji, brez pravega veselja do dela. In mladi zarod, ta je da se Bog usmili!

To so važna in pomenljiva ugovarjanja, katerim nasproti bodo Bismarckovi nazori težko stališče imeli. Ako kancelar trdi, da je posvečevanje nedelj in praznikov le nekako agitatorno sredstvo za one, ki so stavili dotični predlog, s tem pač ne bode prodrli. Stvar je preveč važna za ogromno večino naroda, da bi se mogla s tako nizkega stališča opazovati. Izrek! „Spoštuj praznike“ je preveč ukoreninjen v masi, da bi ta čul zatrla besede železnega kancelarja.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

„Pokrok“ razmotriva v članku o volitvah tudi vprašanje o nemščini kot **državnem jeziku** ter pravi, da so vsi avstrijski narodi pripravljeni sprejeti rabo nemščine, v kolikor je potrebna kot državni jezik, za vojaštvo, za parlament in za občevarje z višjimi uradi; a zahtevi, da se nemščina kot državni jezik proklamira, se mora vsakdo vstavljati.

Povišanje carine na žito v Nemčiji daje mnogim avstrijskim listom povod, da se zopet obširneje bavijo s tem vprašanjem. „N. fr. Pr.“ meni, da nastaja med Nemčijo in Avstrijo vsled nemške varstvene carine gospodarsko razmerje podobno boju. Osebito tendenca povišanja carine na žito obrnjena je skoro izključljivo proti Avstriji, ker razen Rusije in Avstrije druge države izvažajo le malo žita. Do zdaj se je mislilo, da bode mogoče med obema državama tudi na gospodarskem polju mogoče doseči lepo sporazumljenje — zdaj je nada zginila. Nemška carinska politika namerja gospodarstveno oškodovati Avstrijo. „Fremdenblatt“ pa piše o isti zadevi: „Povišana nemška carina na žito mogla je biti, dokler je bila v španjsko-nemški pogodbi neznana, obrnjena samo proti Rusiji, Ameriki in Indiji, zadela pa ni Avstro-Ogerske in to je bil jedini moment za misel, da Nemčija neče s svojo carinsko politiko škodovati Avstriji. Ta moment pa je zdaj zginil. S tem in z izjavo, da bodo te carine na žito veljale še čez leto 1890, je dokazano, da se vsaj za zdaj neče carinsko-politično sporazumljenje z Avstrijo.“

Ogerski državni zbor kaj hitro izvršuje svoje delo. Kakor se poroča iz Budimpešte, posvetovati se ima le še o posojilu 18 milijonov ter o nekaterih zakonih o vicinalnih železnicah, potem pa se bode dné 20. t. m. uže zaključil. Ogerska górenja zbornica bode pri današnji seji izvolila iz svoje srede petdeset dosmrtnih članov. Po izkazu, katerega je načelnik dotičnega odseka predložil v slednji seji, imajo kvalifikacije po premoženju zdaj dvostoindvajseta članova zbornice, med temi voj-

voda Koburški, 8 knežev, 155 grofov in 38 baronov; med grofi je 13 Eszterhazyjev in 16 Zichyjev.

Iz **Levova** se poroča, da bodo uže v tekočem meseci obhodili avstrijski in ruski delegiranci meje, da določijo potem natanko mejno črto proti Podoliji in Volhiniji; to zgodilo se bode na prošnjo ruske vlade. Ruski delegiranci so uže izbrani, avstrijski pa se bodo v kratkem določili; potem pa takoj odidejo na mejo.

Tu je dežele.

Kakor smo uže na kratko omenili, odstopilo je **srbsko** ministerstvo. Takoj po prihodu iz Niša dal je minister za notranje zadeve Novaković ostavko. Ker se je uvidelo, da hoče Novaković ostati odločno pri svojem sklepu, vložili so tudi ostali ministri demisijo, češ, naj kralj razpolaga z vsemi portfelji, kakor mu drago. Kralj naročil je Garašaninu, naj sestavi nov kabinet; najbrže pa ne bode v novem kabinetu mnogo sprememb.

Zdaj **grški** kabinet sestavljen je večinoma iz mož, kateri so uže pod Komundurosom igrali važno vlogo; to so večinoma prebrisani državni, pravniki, učenjaki. Narod si obeta od tega kabineta mnogo dobrega.

V **Carigradu** izhajajočim listom prepovedalo je oblastvo, pisati o egiptovskih zadevah, o rusko-angleškem razporu ter o razdvoji med ekumeničnim patrijarhom in bolgarskim eksarhom; prepovedalo se jim je na dalje tudi, poročati o verskih zadevah nemohamedanskih verskih društev in o zadevah, tičočih se njihove vere.

Dopisi.

Z **Dolenjskega**, 12. maja. [Izviren dopis.] (Gosp. Šuklje in njegovi nasprotniki.) Malo časa nas še loči od dneva, ko bomo stopili na volišče, da volimo v državni zbor poslanca za skupino dolenjskih mest. Kot kandidat za ta velevažni mandat se je oglasil na ponudbo g. prof. Šuklje. Gledé kandidature njegove sta se do zdaj javila „Narod“ in „Slovenec“ protivo, v prečudni solidarnosti jo skupno pobijaje. Da se „Narod“ upira g. Šukljeju, umljivo nam je. Saj mu je ta kandidat orodje, s katerim udriha po našem — deželnem predsedništvu. Doslednost v nedoslednosti je itak dedni greh, katerega se menda „Narod“ ne bo iznebil nikdar. V politični svoji kratkovidnosti danes graja in podira, kar je včeraj hvalil in zidal. Brez trdne zaslonbe v narodu, omahuje; brez pravega smotra, tava po temi. Ni čudo, da se v svojem političnem kretanju zaletuje zdaj sem, zdaj tja. Gosp. Šuklje je bil, če se ne motimo, nekada odličen „Narodov“ sotrudnik. Toda *sunt certi denique fines*, mislil si je g. Šuklje. Samostalnosti svoje ter boljšega prepričanja ni hotel žrtvovati „Narodovemu“ političnemu partikularizmu.

kmalo sive lasé dobil?“ Pozno si se vdeležil tega greha zaljubljenosti in preširne mladosti!

Dragi prijatelj, naj bi ti še takó primeren citat napisal, najboljša primera je šepasta, in vsak je svoje sreče kovač, in kedor je namenjen za konopec, ne uteče vešalom, kajti vsakemu je usoda usojena in ravno moja je takó strahovito zapletena, da do najzlobnejega pesimizma uže nič več ne manjka, kakor le še koraka!

Znana ti je moja usoda, ker si moj prijatelj. Misli si torej človeka, ki je do svojega šestindvajsetega leta v trdni veri živel, da je sin premožnega plemenitaša starega plemena, nosilec častnega in visokodonečega in čislanege imena, in je v tej trdni veri dorastel. Nikdar se mu ni najmanjša stvarica odrekla, temveč vsakošna koli volja izpolnila, toliko da ni zvezd iz neba klatil. Dalje si predočuj, da je oče temu mladenču, ki je bil kakor nalašč za srečo rojen, v njegovem 26. letu naznanil, da ga je bil še pred njegovim rojstvom zaročil z devojkjo, katera se je sto milj daleč od domačije na kakem pozabljenem gradu pred devetnajstimi leti zanj rodila, ter da je sedaj čas prišel, da se izpolni dana beseda in ta mladeneč

Odtegnil mu je svojo podporo, in zdaj mora občutiti srd — maščevanja. Takó si razlagamo protivnost „Narodovo“ gledé kandidature Šukljejeve.

Protivnega vedenja „Slovenčevega“ v tej zadevi si pa ne moremo raztolmačiti. Od kod čudna prikazen, da se „Slovenec“ in „Narod“ v najnovšem času kar bratita, da si sta bila menda vendar od početka načelno svoje vodilo? Kateri izmed obeh je popustil načelno svoje vodilo? Komu ne pride tu na misel sprijaznenje med Pilatom in Herodom? „Slovenec“ si mora vendar biti svest, da duhovščina naša je z g. prof. Š. v enem in istem političnem taboru. Prepričan, da sami sebi prepuščeni ne moremo vspehovati v narodnih svojih naporih, oklepa se g. Š. tesno sedanje nam prijazne vlade ter merodajnih organov njenih. To je i naše prepričanje. Nepozabljivi nam ostanejo politični vspehi, ki smo jih dosegli ravno pod načelništvom našega sedanjega, velezaslužnega gosp. deželnega predsednika. Brezmejno zaupanje narodovo duhovniki vživamo. Smemo li z njim igrati se? Ali morda meni „Slovenec“, da je fakcijska, nam sovražna stranka izmrla? Měni li, da so zagriženi naši politični nasprotniki uničeni? Jako se moti, ako je taci misli. Čemu torej ruši podlago, na kateri sloni sedanji nam prijazni vladni sistem? Čemu nas razdružuje, cepi, ki smo celó najtesneje združeni, še vedno — slabi?

Čemu nas smeši pred svetom? Morda se pa „Slovenec“ iz osebnih mrženj protivi kandidaturi Šukljejevi. Kolikor mi poznamo g. Šukljeja, in sicer po javnem njegovem delovanju, moramo mu dati častno spričevalo. Kot deželni poslanec se je gosp. Š. v vsakem oziru obnašal možato, izgledno, taktčno. Gledé discipline mu ne moremo očitati najmanjšega pregreška. To mora priznati vsak, ki hoče biti pravičen in pošten sodnik. Diči ga poleg tega temeljita, vsestranska izobraženost, možata energija, redka zgovernost, goreča vnema za blagor domovine. Ravno takošne lastnosti terjamo od svojih zastopnikov. Čemu torej otročariti ter brniti se moža, ki ima vso sposobnost za poslaniški mandat?

Da je gosp. Š. vrhu tega simpatična oseba v vladnih krogih, ga mora priporočati tim bolj. Ali ne hodimo vladine poti tudi mi? Se li ne leskeče na praporu sedanje vlade glasilo: konservatizem, ravnopravnost? Ali ni to găslo tudi naše vodilo v političnem kretanju? Čemu torej odrivati moža, ki spoznava našo politično vero?

Kandidat naš g. Šuklje združuje v sebi vse lastnosti, po katerih se ima odlikovati narodni zastopnik v parlamentarni arēni. Vse dobre strani prejšnjega državnega poslanca, g. grofa Margherija, dičijo tudi osebo g. Šukljeja; ni tedaj vzroka, zakaj bi ne združili 2. junija svojih glasov v osebi g. profesorja Šukljeja. Bodimo edini, složni, v resnici domoljubni.

Duhovnik.

se premisli in lajtenanta zopet mirno na zemljo postavi, rekše:

„Tudi prav, najprej eden, potem drugi!“ v krčmi me najdeta.

„Znano vam bode, da je stvar nujna, ker sta pa sekundant in zdravnik nekoliko od rok, se dvoboj še le jutri večer ali pa po jutranjem zjutraj prične.“

„Kakor vama drago, meni se ne mudi, in me tudi formalnosti vrlo malo brigajo. Ako za zdravnika in še za tretjo zaupno osebo znate, zadosti bo. Le toliko si izvezamem, da stvar ostane tajna, da ne bode nihče kompromitiran. Tisti pa, ki na terišču ostane, ponesrečil je pri lovu.“ Po teh besedah obrne oficirjema hrbet in odide.

„K slovesu tužno ura bije; —
V britkosti mi srce trepeče,
Solzé zalivajo oči.

Oh sladkih sanj, goljufne sreče,
Bog vas obvar, želje goreče!
Miruj srcé in utihni mi!“

„Oho!“ vskliknil bodeš, ko ti dojde ta list v roke. „Sedaj še le postal si pesnik, ko boš uže

dekletu, kojega še nikdar videl ni, ki še ne vé, ali mu bode mogoče ljubiti jo ali ne, v zakon roko poda. Je-li da je to romantično, jako romantično? Nič manj pa despotično, in tako se je to mladenču zdelo, ki je imel trdno voljo, da si devojko v zakon sam poišče. Radi tega se je starec razhudil, in ker je oni tudi le svojo tiščal, preobrne se hudovanje v strašno jezo, v kateri mu je neko skrivnost razodel ter ga s pomočjo tiste svojemu namenu pridobiti skušal, ali vrlo mu je spodletelo. Kaj li mu je povedal? Saj ti ni skrivnost in dobro veš, kako je stari baron svojemu sinu nekega dné rekel: da ni njegov sin, temveč le rojenec. Mlada bližnja sorodnica njegova zaljubila se je v nekega pevca Nikoliča, s kojim se je po svetu podala in se je mater čutivši se tudi z njim poročila, samo da otrok zadobi pošteno ime! Potem pa jo je zapustil, zapustil v revščini, nesreči in sramoti, izvržek lastne družine na milost ptujih rok navezano. Pisala je baronu in prosila ga pomoči za svojega otroka; njej sami ni bilo nič več sile, kajti glad, tuga in žalost spravilo so jo prezgodaj v črni grob, kamor jih toliko pade na žrtvo strastno ljubečega srca. Baron je v sporazumljenji s svojo gospo, ki je bila brez otrok,

Razne vesti.

— (Dedšina iz morja.) Iz Bruslja se piše: „Pred dobrim letom potopila se je bila belgijska ladja, na koji je bilo 124 ljudij, ki so vsi prišli ob življenje. Med ponesrečenimi bil je tudi Andrews Michaelson. Preden je podal se na morje, vložil je ves svoj denar in druge dragocenosti v vrednosti 39 000 dolarjev proti potrdilu pri banki „Herschild“ v Haslu na Danskem. Dediči Michaelsonovi obrnili so se tedaj do njega, ko se je bila potopila ladja, a ker je ta mislil, da se list, s kojim je prejem vrednostnih stvari potrdil bil, ne bode mogel več dobiti, branil se je, gori navedeno svoto izročiti in je sploh zanikaval, da bi bil kedaj kaj prejel. Zaradi tega so dediči skrbeli za to, da so se vsa trupla in vse druge reči, ki jih je valovje prinašalo do suhe zemlje, natanko preiskovale, a dotičnega potrdila niso mogli dobiti. Te dni pa je morje vrglo mal zaboj na suho. Oddali so ga danskemu konzulu in ko so različne uže zelo poškodovane papirje, ki so se v zaboji nahajali, natančneje pregledovali, dobili so v mes tudi potrdilo čez 39 000 dolarjev. Konzul je to takoj naznanil v Kopenhagen in dediči ponesrečenega Michaelsona so srečno prišli do svojih pravic in svojega premoženja.

— (Kitajska imena.) Dolga, zložena imena, ki jih nahajamo pri Kitajcih in ki vzbujajo naše občudovanje, razlaga nek francoski časopis na sledeči način: Prvo ime, ki ga dobi vsaki novorojeni Kitajec, in sicer, kader je dopolnil četrti teden svoje starosti, je tako zvano „mlečno ime“. Večidel obstoji to prvo ime le iz kakega števila, s katerim se mu odmeri prostor v rodbini. Taka imena so A-jan, A-zam, A-luk itd., kar pomeni številka 1., številka 2., številka 3. itd. To ime obdrži otrok, dokler ne začne v šolo hoditi. Tedaj pa dobi drugo ime, ki kolikor toliko znanjuje, kake lepe čednosti se v nadebudnem kažejo, ali pa tudi v njem le želé. Taka na pr. so imena: „mlada čednost“, „cveteča ali zoreča oliva“, „lepa pisava“, „izvrstna tinta“ itd. Kitajci imajo razen tega stalna rodbinska imena, ki se navajajo vselej najpred pred vsemi drugimi imeni in naslovi. Kader pride Kitajec v isto starost, da se oženi, dobi tretje ime, in ako vstopi v cesarsko službo, še četrto ime. Ako ima prebivalec „nebeškega cesarstva“ razen tega še kako kupčijo, privošč si še peto ime, da, zgodi se, da dobi tudi še šesto ime, to pa uže po smrti, katerega mu dajo njegovi za njim žalujoči sorodniki. Ženski spol je v tem oziru nekoliko pohlevnejši. Ženske dobé samo mlečno ime, kakor: „cvetka“, „sestrica“, „biser“ itd., katerega zamenjajo še le tedaj, kader se omože z novim poetičnim imenom, kakor: „jasminov cvet“, „sreberna luna“, „sladka vonjava“ itd. A ta imena dajejo se ženi le v ožjem rodbinskem krogu; drugače kliče se žena po rodbinskem moževem imenu, kateremu se prideva tudi njeno prejšnje rodbinsko ime, tako nekako, kakor pri nas, ki pravimo: gospa M. rojena Z.

otroka za svojega vzel in celi svet je v njem le njegovo dete videl; iz daljšega popotovanja so ovo dete s saboj pripeljali in to dete bil sem jaz! Moj rednik je mislil, da se mu jaz iz gole hvaležnosti izgovoriti moram, a meni se ni hotelo! Ko sem stvar dobro prevdral, sem mu še določneje izrazil svoje mnenje, da preveč samega sebe spoštujem, da bi v tako goljufijo privoliti mogel. Konečno je tudi meni potrpežljivost potekla.

Znal sem zadosti, in ravno s pomočjo učnosti nadejal sem se, sam svoj kruh zaslužiti. Odšel sem; ne da bi bil zvedel, kako je bilo ime namenjeni mi nevesti. Znano ti je, kako sem se zopet pod imenom moje matere uka poprijel ter čez pol leta doktorat napravil in takoj na to za inštruktorja tukaj le v službo stopil. Tako daleč ti je moja usoda jasna, in če ravno ne zavidljiva, vendar tudi ne taka, da bi človek pri zdravi pameti obupal. Sedaj pak začne se žalostni boj! — O kruta ironija bridke usode! — Dekle, kojega sem se tako branil vzeti in ne da bi bil le za njeno ime vedel, našel sem tukaj v domači grajski hčeri, in iz pogovora ob priložnosti njenega 20. godu izvedel, da jo je njen oče sinu mojega rednika pred 20 leti v zakon obljubil. Začel sem

Domače stvari.

— (Pomiloščenje.) Nj. veličanstvo cesar je g. korarju dr. Lav. Gregorcju, kateri je bil pred celjskimi porotniki zaradi nekega spisa v „Slov. Gospodarji“ obsojen v zapor, blagovolilo kazni odpustiti.

— (Imenovanja na Primorskem.) Poljedelski minister je imenoval namestnika gozdnega oskrbnika gozdnega vodstva v Gorici Maksimilijana Schweigerja gozdnim oskrbnikom. Koncipist deželnega namestništva v Trstu Rudolf pl. Amberg je bil imenovan začasnim okrajnim komisarjem in Alojzi Lafciac namestniškim koncipistom. — Stavbenega urada praktikant Anton Haller je bil imenovan stavbenim pristavom za Primorsko.

— (Umrli) je dné 14. t. m. tukaj gosp. Fran Ksav. Souvan, bivši trgovec, posestnik, kurator kranjske hranilnice, ravnateljki član kmetijske družbe itd., v 86. letu svoje dōbe. Pogreb bo de jutri popoldne ob 4^{1/2} ure iz čitalniškega poslopja. — Pokojnik se je narodil v Ločni pri Rudolfovem. Uže v mladih letih prišel je v Ljubljano ter služboval pri raznih trgovcih. V l. 1836. ustanovil je zdanjo trgovinsko hišo Fr. Ksav. Souvan. Pokojnik užival je pri someščanih ljubezen in zaupanje. Bil je več let član mestnega odbora in trgovinske zbornice. V l. 1866. izvolil ga je mestni volilni okraj Kočevje-Ribnica v deželni zbor. Posebno pa je s svojim marljivim delovanjem mnogo koristil kmetijski družbi kranjski, kateri je kot član osrednjega odbora mnogo pripomogel do zdanjega razvoja. Pokojnik je bil posebno navdušen čebelar; na čitalniškem vrtu priredil si je vzgleden čebelnjak; tam je vsakemu z velikim navdušenjem pripovedoval o kranjskem čebelarstvu ter mu izkazoval modro urejene panje. Kadar je šlo za kak obče koristen namen, vselej je imel pokojnik odprto roko, o čemer pač mnogo more pripovedovati trgovsko pomočno in penzijsko društvo. Značajnemu rodoljubi in vrlemu človekoljubi blag spomin!

— (*Qui bene distinguit, bene docet.*) V zadnji svoji številki pripoveduje „Slovenec“ vernim bračem svojim senzacijalno novico: „Slovenski jezik za obligatni učni predmet na ljubljanski realki je propadel.“ (Kaj ne, kako divna stilizacija!) Gosp. Hribar (nikoli brez tega!), tako nekako piše „Slovenec“, predlagal je (seveda, tak pedagog!), da se vpelje slovenščina na veliki realki „za obligatni učni predmet“. (Dobro!) Toda učiteljski zbor velike realke je imel bajé nedavno konferenco, v kateri „se je zahtevalo po vpeljavi slovenščine za obligatni učni predmet odbila“. (Bomba! — Ljudje božji, križajte ga!) K tej novici, v kateri „Slovenec“ po stari svoji navadi spet otrobe veže, dostavljamo to, da učiteljski zbor velike realke v Ljubljani ni čakal niti velikega šolnika gosp. Hribarja, niti „Slovenčevega“ pedagoga, ampak da je, uvažujoč vsestranski učni na-

jo ljubiti, ljubiti iz cele duše, kakor le krepka moška natura ljubiti more, ali žalibože prepozno, kajti, odkar so mi skrivnosti mojega rojstva razodete, je za-me izgubljena, ker nedosegljiva! Najlepše je pa to, da me tudi ona neizmerno ljubi! Pri samem spominu, da mi je sreča tako pred nosom hrbet obrnila, da sem vse, vse izgubil, oh, izgubil za večne čase, zblaznil bi človek in vsako uro od svojega rojstva dalje do poslednje minute pred svojo smrtjo proklel!

Kakor si sam lahko misliš, ji nisem ničesar o tem omenil, ona samo to vé, da jo brezmerno ljubim, ljubim brez upanja, ker sem le siromašen inštruktor.

Še bi se vsa stvar poglela, ko bi imel dovelj kosmato vest, da bi pisal svojemu redniku, da sem pripravljen, z namenjeno mi nevesto poročiti se, takoj bi se dobri mož z menoj spravil in skrivnost mojega rojstva — bi ne bila istina! Tukaj bi lahko rekel, da sem pod krinko domačega učitelja hotel svojo nevesto spoznavati in vse bi šlo gladko. Kaka vesela igra, katera se bo pa vsled mojih poštenih nazorov oh le prezgodaj v žalostno dramo spremenila!

(Dalje prihodnjič.)

predek ljubljanskih realcev in načela zdrave pedagogike, že leta 1879. po c. kr. deželnem svetu sam prosil slavno c. kr. naučno ministerstvo, da naj se na c. kr. veliki realki uvéde slovenščina kot obligatni učni predmet za vse učence slovenske narodnosti. In slavno c. kr. naučno ministerstvo ni samo te prošnje uslišalo, ampak je na predlog ravno istega učiteljskega zbora, oziroma c. kr. deželnega šolskega sveta, zaukazalo, da naj se za učence nemške in italijanske narodnosti, ki se želé učiti slovenščine, osnujejo trije posebni slovensko-nemški tečaji. Slovenščina je zatorej (brez g. Hribarja in brez „Slovenca“) na ljubljanski realki že pet let obligatni učni predmet po vseh razredih za vse učence slovenske narodnosti brez razločka in brez izjeme; eb enim je pa slovenščina na realki tudi učni predmet za tiste Nemce in Italijane, kateri se je želé učiti. Kaj tedaj je sklepal ali sklenil učiteljski zbor velike realke v zadnji konferenci svoji, tega ne vémo; a to dobro vémo, da ni mogel sklepati o tem, da naj se vpelje slovenščina — kakor trdi „Slovenec“ — za obligatni učni predmet, ker je na ljubljanski realki že pet let kot obligatni učni predmet vpeljana. Dalje pa tudi to vémo, da „Slovenec“ najbrž ne pozna gosp. Hribarjevega predloga, o katerem piše v zadnji številki svoji. Predlog je namreč bistveno drugačen, nego trdi „Slovenec“ Zatorej končno konstatujemo, da „Slovenec“ ali ni vedel, kaj piše, ali je pa vedoma pisal neresnico. Oboje pa kaj slabo pristuje „Slovencu“, ki ravno kar prinaša članke o „javni moralnosti.“

— (Predstava v tukajšnjem gledališču.) katero je priredil v sredo zvečer čitalniški pevski zbor s sodelovanjem „Sokola“, izpal je v vseh točkah izborna. Natančneje poročilo moramo zaradi pomanjkanja prostora za danes odložiti.

— (Kuratnik kanonik) kolegijalnega kapiteljna v Pireči, g. Jakob Mikalič, imenovan je kanonikom sokatedralnega kapiteljna v Kopru.

— (Duhovenske spremembe v poreški škofiji.) Umrli je gosp. Miha Semelič, kanonik — župnik v Barbani; gosp. Dinko Pindulič je šel za župe opravitelja v Barbano, a ostane še kot kaplan za Pornjano, in to excurrando; gosp. Frančišek Grin-schigl je dobil začasno kaplanijo Saini; Ivan Vel-nič, duhovnik v zač. pokoji, gre za administratorja v Kastelnovo (Rakalji). V tretje leto semenišča sprejet je gosp. Rudolf Dobrin, dosedaj bogoslovec v celovškem semenišči.

— (Iz Kamenika) se poroča: Okrajna učiteljska konferenca za kameniški okraj bo de v 22. dan julija t. l. v Mengeši. Razen navadnih točk je na dnevnem redu: Kako se ima pouk v risanju urediti, da pospešuje oblikoslovje, s praktičnim poskusom, poroča g. I. Tramè; kateri ukazi zadevajo otroško knjiž-nico in kako se imajo izvesti, do koristijo šoli, poroča g. A. Štefančič.

— (Iz Kostanjevice) se nam z dné 13. t. m. poroča: Ledeni možje nam bi bili nocoj kmalu pobrali grozdje, sadje in marsikateri poljski sadež. Uže se je zjutraj pokazala grozna slana, kar nastopi gosta megla in pokrije ne le dolino, ampak tudi višje ležeče kraje; tako nam slana danes vendar še ni naredila škode, katere smo se silno bali, ker je bila noč silno hladna in jasna. Sadje vseh vrst kaže prav lepo; posebno sliv bo veliko, če nas ne obišče kaka neugoda. Izmed žita bo pa rž silno slaba, ker je takó redka, da jo po nekaterih njivah skoro nič ni. — Previdni vinorejci so napravili po vinogradih razno šaro za zažgati, da bi takó z dimom obvarovali svoje vinograde, ako bo mrz pretel. — Kebrov, katerih imate menda pri Vas mnogo, pri nas ni.

— (Novorojenca umorila) je dné 8. t. m., kakor se poroča iz Celja, dekla Polona Lorgar v Luterjih, občina Ponikva, sporazumno s svojim ljubčekom Franem Mlakarjem. Novorojenega dečka je kruta mati zadušila. Mater in nje ljubčeka so uže zaprli.

— (Popravek.) V sobotni številki našega lista prinesli smo med domačimi stvarmi notico, da je Nj. veličanstvo presvitli cesar podaril svoto 150 gld. za popravbo cerkve v Stehanji vasi, namesto v Platinini, kar bodi s tem popravljeno.

— (Društvo „Edinost“ v Trstu) priredi v nedeljo dne 17. t. m. veliko besedo s plesom. Program je tako obširen in zanimljiv, o kakršnem se redko kedaj čuje. Slovenci pokazali bodo pri tej priliki, da slovenski živelj v Trstu ne pojema, da se marveč dan na dan bolj krepko širi. Veselici začetek je ob 5. uri popoldne.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

London, 15. maja. „Daily News“ pravi, da je ruski odgovor došel ter potrjuje dogovor, izimši nekatere podredjene točke. „Standard“ poroča: Formalni ruski odgovor še ni došel, vendar se je britski kabinet informiral, da se načrt dogovora ne more sprejeti. Razprava se vrši dalje, da bi se mogla doseči kaka prememba dogovora.

Belgrad, 15. maja. Novi kabinet Garašanin se je sestavil; večina prejšnjih ministrov ostane v kabinetu. Marinković prevzame ministerstvo za notranje zadeve.

Dunaj, 14. maja. Nj. veličanstvo cesar obiskal je črnogorsko kneginjo v hotelu ter se mudil pri njej četrt ure.

Budimpešta, 14. maja. Od vseh krajev se poroča o slani, katera je oškodovala vino in sadje. Žito menda ni trpelo škode; sicer so pa poročila iz raznih krajev zelo različna.

Pariz, 14. maja. Danes se je vršila izročitev statute „svobode“, katero je tukajšnja ameriška naselbina poklonila mestu Parizu. Ameriški poslanik Morton, gospoda Brisson in Lesseps imeli so nagovore, v katerih so poudarjali prijateljstvo med Francijo in Zedinjenimi Državami.

Pariz, 14. maja. „Pariz“ poroča, da bode 3600 mož, kateri pridejo iz Tonkinga, v kratkem odšlo na Madagaskar.

Pariz, 14. maja. Poročila „Agence Havasa“ iz Londona pravijo, da Rusija za to, ker dá važno strateško koncesijo s tem, da odstopi črto Zulfikar ter si tako odreže pot v Herat, zahteva od Anglije gospodarske kompenzacije s tem, da se jej odstopi več pašnikov, katere imajo zdaj Turkmani.

London, 14. maja. (Reuterjevo poročilo.) Razgovori o afganski meji se ugodno vršé ter se bodo kmalu skončali.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 15. maja.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.35
„ „ „ „ srebreni	82.80
Zlata renta	107.70
5% avstr. renta	98.25
Delnice narodne banke	859.—
Kreditne delnice	288.25
London 10 lir sterling	124.60
20 frankovec	9.86
Cekini c. kr.	5.85
100 drž. mark	60.90

Uradni glasnik

z dne 15. maja.

Razpisane službe: Za davkarske urade na Kranjskem služba davkarskega eksekutorja. Prošnje tekotom 14 dni c. kr. finančnemu vodstvu v Ljubljani. — Mestostavbinskega pristava za državne gradnje na Kranjskem v X. razredu. Prošnje do 28. maja c. kr. dež. predsedništva na Kranjskem. — Na jednorazrednici v Žaljni (zatiški okraj) služba učitelja z letnimi 450 gld. Prošnje do 30. maja c. kr. okr. šol. svetu v Litiji.

Naprava novih zemlj. knjig: Pri c. kr. okr. glavarstvu Ljubljanskem za katastersko občino Vино; poizvedbe dne 28. maja t. l. ob 9. uri popoldne.

Tuji.

Dne 13. maja.

Pri Maliči: Gruber, fabrikant; Solteser, trg. potov.; Gaspari, trgovec, z Dunaja. — Faber, trgovec, iz Inomosta. Fröhlich, trgovec, iz Št. Petra. — Rizzoli, c. kr. sodnijski pristav, iz Ribnice. Pri Slonu: Dr. Canelutti, profesor, iz Milana. — Sohr, trg. potov., z Dunaja. — Schwarz, gostilničar, iz Trebinje. — Ramor iz Trsta. — Sodnik, župnik, iz Koprivnika. — Pavlin, tehnik, iz Stehanje Vasi. Pri Bavarskem dvoru: Albrecht, trgovec, iz Trsta. Pri Južnem kolodvoru: Colletti, c. kr. polkovnik, iz Gradca. Steidl, c. kr. vojaški uradnik, z rodbino, iz Trsta.

Tržne cene.

V Ljubljani 13. maja.

Hektoliter banaške pšenice velja 7 gld. 35 kr., domače 6 gld. 83 kr.; reš 5 gld. 20 kr.; ječmen 5 gld. 20 kr.; oves 3 gld. 57 kr.; ajda 4 gld. 71 kr.; proso 5 gld. 85 kr.; tur-

šica 5 gld. 60 kr.; 100 kilogramov krompirja 3 gld. 29 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 96 kr., salo po 82 kr., špeh po 56 kr., prekajen pa 66 kr., maslo (sirovo) 84 kr., jajce 2 kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 58 kr., svinjsko 70 kr., drobnjsko po 40 kr., — Piške po 40 kr., golob 17 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 78 kr., slame 1 gld. 69 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 20 kr.; mehkih 5 gld. — kr. — Vино, rudeče, 100 litrov (v skladišču) 24 gld., belo 20 gld.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo. krina v min
13. maja	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	733.65 731.75 729.66	4.6 12.4 9.4	bzv. jzpd. sl. zpd. sl.	megla obl. „	3.90 dež
14. maja	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	725.78 723.89 721.89	8.0 12.3 10.8	szpd. sl. zpd. sl. „	dež obl. „	28.00 dež

Patenti
skoro po vseh
državah.

Oehlerjevo

Premijirano
na Topliki izloži
1894.

voštilo za tla

parketna tla in taka iz mehkega lesa

od rumene, rumeno-rjavkaste, rjave in prirodne barve

se od vseh strani priznava kot najcenejše, najvztrajnejše, najpraktičnejše in najelegančnejše pleskanje (namazilo) za tla.

Prospehi: 1.) Je popolnem prikladno za možo; 2.) vsakemu rabljiv; 3.) se v eni uri posuši; 4.) trdnopolno krtačenje je odveč, ker se uže krasen lesk pojavi, ako tla jedenkrat lahko natreš z volnato čunjo ali pa krtačo; 5.) hrani les; 6.) za parkete in namazana tla po sobah priporočajo se voštilo od prirodne barve, za ne namazane in obrabljene namazane sobe barvena voštila, ter se prosi, naj se pri naročbah določi barva. (61) 6—3

Jedna kilo-škatalja z Dunaja velja 1 gld. 80 kr.

prodajalcem lekarske robe, likačem sob, parketnim tovarnam i. t. d. daje se popust (rabat). Razpošilja se odjemnikom promptno proti povzetju. — Rabilni navodi razpošiljajo se radovoljno.

Oswald Oehler

patentovani voščarnici:

Meerane v Saski. Dunaj, I., Annagasse 12.

Zaloga v Ljubljani je pri H. I. Wenclu,

Mestni trg. — Išče se, daljšezalogo vedno še ustanavljati.

V
Kleinmayr-jevi in Bambergovi knjigarni
se dobivajo:

Josipa Jurčiča Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat.** Cena 1 gld.
II. **Pripovedni spisi:** Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slovenca. — Cena 70 kr.
III. zvezek: **Pripovedni spisi:** Domen, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev, Golida, Kozlovski sodba. — Cena 70 kr.
IV. zvezek: **Pripovedni spisi:** Tihotapec, Grad Rojine, Klosterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštnino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 19

V založništvu našem izšla je na svetlo knjiga:

Saljivi Slovenec.

Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov.

Nabral

Anton Brezovnik
učitelj.

12 pol v 8°. Mehko vezana stane 60 kr., franko po pošti 65 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg
knjigotržnica v Ljubljani.

Odklikovan s tremi zlatimi in jedno svetlinjo za zasluge

Franc Jozefov grenki vrelec

od davna iskušena, izborna grenka voda.

Zaloga povsodi. Vodstvo je v Budimpešti. (64) 6—5

Umrlj so:

Dne 12. maja. Antonija Bitenc, delavčeva hči, 2. Sv. Petra cesta št. 69, jetika.

Dne 14. maja. Fran Ksav. Souvan, hišni posestnik in trgovec, 86 l. Selenburgove ulice št. 1, plućna vnetica.

Srečke

z dne 13. maja.

Praga: 63 23 5 84 88.

V dosego in ohranjenje zdravja
se je uže od nekdanj prav dobro izkazalo

kri čistilno zdravenje

spomladi

ker le-to odpravlja marsikako v tolesu dremajočo kal težkih bolezni. — Najizbornišo in najbolj učinkujoče sredstvo v to svrhu je

J. Herbabny-jev pomnoženi Sarsaparilla-sirop

J. Herbabny-jev pomnoženi Sarsaparilla-sirop mehko in polagoma raztaplja in zelo zboljšava kri, ker vse ostre in bolehe snovi, ki vsvarjajo kri gosto, vlaknato in za brzo pretakanje nesposobno, iz istih odpravlja, ter vse skažene in bolehe soke, nakupičeno slezo in žolč — uzroki mnogih bolezni — neškodljivim in neboleznim načinom odvaja iz telesa. — Učinek njegov je torej izboren pri zapiranju telesa, krvnem navalu v glavo, šumenju v ušesih, vrtoglavici, glavobolu, pri trganju in hemoroidnih boleznih, zaslezenji želodca, slabem prebavljanju, otekanju jeter in vranice, dalje pri napenjanju žlez, hudem lišaji, kožnih izpuštkih itd.

Jedna steklenica z brošurico vred velja 85 kr., po pošti sprejemana 15 kr. več za zavitek.

Vsaka izvirna steklenica imeti mora gori stoječo varnostno znamko v znamenje pristnosti. (62) 10—2

Osrednja razpošiljavna zaloga za provincije:

lekarna „pri usmiljenji“

Jul. Herbabny-ja

Dunaj, Neubau, Kaiserstrasse Nr. 90.

Zaloge imajo dalje naslednji gospodje lekarji: v Ljubljani: J. Svoboda, G. Piccoli, J. pl. Trnkoczy, V. Mayr; v Celju: J. Kupferschmied, Baumbachovi dediči; v Reki: C. Silhavy, G. Prodani; v Celovci: V. Thurnwald, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novom Mestu: D. Rizzoli; v Trstu: C. Zanetti, G. Faraboschi, J. Serravallo, E. pl. Leutenburg, P. Prendini; v Beljaku: E. Scholz, dr. E. Kumpf; v Velikovi: dr. J. Jobst; v Vipavi: A. Konečný.